

PREDKONGRESNI RAZGOVORI

Zastopniki delovnih kolektivov govorijo o kongresu

V predkongresnih razgovorih s sodelavci »Naše skupnosti« so delegati za kongres delavskih svetov iz več naših delovnih kolektivov podali svoje ugotovitve o problemih delavskega samoupravljanja v njihovem podjetju oziroma v njihovi veji, o katerih naj bi se na kongresu razpravljalo. Hkrati so delegati poudarili velik pomen, ki ga bo imel kongres za razvoj delavskega samoupravljanja pri nas. Delegati so mnenja, da kongres ne bo samo kraj za medsebojno seznanjanje in prenašanje dosedanjih izkušenj, temveč tudi kraj, kjer bodo rešili številna aktualna vprašanja samoupravljanja in našega gospodarskega življenja sploh. V tej predkongresni številki objavljamo več odgovorov delegatov na vprašanja o pomenu kongresa in problemih, o katerih bodo na njem razpravljali.

Delegat »Litostroja«:

IZBOLJŠATI DELOVNO METODO DELAVSKIH SVETOV

Delegat »Litostroja« Jože Jager, sekretar tovarniškega komiteja ZKJ, je izjavil dopisniku »Naše skupnosti«, da veliko pričakuje od prvega kongresa delavskih svetov. Na njem bodo imeli delavski sveti iz vse države možnost za medsebojno izmenjavo izkušenj, kar jim na dosedanjih zborih ni bilo mogoče.

»Na kongresu bi morali,« je dejal tov. Jager, »govoriti o delovni metodi samoupravnih organov, to je delavskih svetov in upravnih odborov. Predvsem ne zado- stuje ugotoviti samo, o čem naj delavski sveti razpravljajo in kaj vse spada v njihovo pristojnost, temveč bi bilo treba do konca razčistiti, kako in na kakšen način naj delajo organi samoupravljanja, da bi imeli več uspehov. To vprašanje po našem mnenju ni dovolj izkristalizirano. Tu je treba govoriti o poslovnih organov upravljanja, rednih sestankih, vodenju dobrih zapisnikov, formuliranju in izva- janju sklepov in odločkov. Splošno, o no- tranji solidnosti dela-delavskih svetov.

Razen tega se postavlja tudi vprašanje, kako vključiti v delo samoupravnih or- ganov razen članov delavskih svetov tudi kolektiv, to je, kakšne komisije naj ob- stojajo in kako naj te komisije delajo. Delavski sveti po obratih so se razen dru- gega izkazali kot šola delavskega samo- upravljanja, ker je obratna problematika delavcem bližja kakor problematika vse- ga podjetja.

Rudnik svinca v Zletovu:

ZA VEČJO SAMOSTOJNOST DELAVSKIH SVETOV PRI RAZDELJEVANJU SKLADOV

Rudnik svinca in cinka v Zletovu bo na kongresu zastopal Tode Arsov, relativno mlad rudarski delavec. Na tem delovnem mestu dela že od l. 1946. V tem času je postal kvalificiran jam- ski električar. Opravljal je razne dolž- nosti v partijski in sindikalni organiza- ciji. Lani je bil predsednik delavskega sveta v rudniku, letos pa je bil izvol- njen za predsednika upravnega odbora podjetja.

Na vprašanje, s kakšnimi predlogi bo želel na kongres, je dejal, da bodo končni predlogi njegovega kolektiva formuli- rani na diskusiji debatnega kluba rud- nika Zletovo. Kljub temu pa je označil vprašanja, o katerih bi morali po nje- govem mnenju razpravljati:

»Predvsem, pravice delavskih svetov so

v razdelitvi skladov podjetja precej ome- jene, ali pa toliko odrejene, da ne pride njihova samostojnost v razdelitvi teh skladov dovolj do izraza. Mnenja smo,« je dejal tov. Arsov, »da bi morali delav- skim svetom dati večja pooblastila, da bi samostojno odločali ne samo o tem, ko- liko sredstev bodo potrošili, temveč tudi: za kaj jih bodo potrošili. Zakonske ome- jitve, ki določajo, za kaj je mogoče po- trošiti sredstva za samostojno razpola- ganje, precej vežejo samoiniciativo in sa- mostojnost delavskih svetov. To velja po- sebno za večja podjetja, kakršen je naš rudnik, kjer so ti skladi precej veliki in kjer je mogoče z njimi napraviti koristne stvari tudi izven določenih okvirov.«

Na to je navezal tovariš Arsov tudi vprašanje izdelave osnutkov zakonov in drugih gospodarskih predpisov. Ker se ti predpisi večinoma nanašajo na gospodar- ska podjetja, je Arsov mnenja, da bi mo- rali pomembnejše zakonske predpise preden jih sprejmemo, dati v razpravlja- nje delovnim kolektivom ali delavskim svetom, da bi ti mogli podati svoje pri- pombe in predloge. Pripomnil je, da se to v posameznih primerih prakticira, da pa to še ni postal stalen delovni sistem pri sprejemanju zakonskih predpisov. Kot primer je uvedel uredbo o razdelitvi skupnega dohodka gospodarskih organi- zacij.

Medvodski zastopnik:

DELAVSKIM SVETOM VEČJE PRISTOJNOSTI

Delovne kolektive iz medvodske ob- čine bo zastopal Anton Dobravec, predsednik upravnega odbora tovarne specialnih mizarskih izdelkov »Sora« v Medvodah v ljubljanskem okraju.

»Pričakujemo od kongresa,« je dejal tov. Dobravec, »da bo pomenil preokret v razvoju delavskega samoupravljanja in da bodo dobili po kongresu delavski sveti večje pristojnosti. Delavsko samoupravl- janje je v svojem razvoju že doseglo stopnjo, ko mu je mogoče zaupati v raz- polaganje tudi večja sredstva.

Mnenja smo, da bo na kongresu veliko govora o rekonstrukcijah podjetij. V tek- stilni, lesni in drugih vejah industrije je splošen pojav, da so strojne naprave za- starele, to vprašanje pa je v tesni zvezi z materialno osnovo delavskega samoupravl- janja. Dosedanja sredstva so bila pre- majhna, da bi bili lahko mislili na rekon- strukcijo v večjem obsegu.

V lesni industriji imamo nadalje veliko priučenih delavcev, ki so opravili izpit, ni pa v tej industriji pravih nazivov, kar onemogoča strokovni dvig kadrov in ne vpliva spodbudno. Podoben položaj je tudi v drugih vejah in bi bilo zato po- trebno rešiti vprašanje nazivov v gospo- darstvu.

Mnenja smo, da bi bilo treba razmerje med delavskim svetom, upravnim odbo- rom in direktorjem s predpisi bolj razme-

jiti, da ne bi prihajalo do nepotrebnih ne- soglasij. Dobro bi bilo, če bi tudi sklade za kadre prenesli na občine, v večjih pod- jetjih tudi na sama podjetja, ker bodo v tem primeru bolj učinkovito uporabljeni po dejanskih potrebah. Predvsem pa je treba vsem podjetjem v FLRJ ustvariti enake pogoje in bolj zaupati v delavske svete.

Zastopnik železarne »Ilijaš«:

POENOSTAVITI RAZDELITEV DOHODKOV

Zastopnik železarne »Ilijaš« Marinko Stojnić, kovinar, je med drugim dejal:

»Tako Goražde kakor Zenico, Blažuj, Ilijaš in vsa druga nova podjetja muči problem anuitet, zaradi česar smo zelo dragi in s težavami konkuriramo na svetovnem tržišču.

Način razdelitve dohodkov — mislim na administrativno stran tega posla — je tako zapleten, da nam je računovodstvo vedno neažurno, zahteva mnogo ljudi in nadurnega dela, člani delavskega sveta pa se s težavo znajdejo kaj od dohodkov pripada komu. Vztrajamo na tem, da naj se način razdelitve poenostavi.

Nadalje, ker niso razmejene pristojnosti med delovno inšpekcijo in finančno kon- trolo na eni strani ter med podjetji na drugi strani, ne moremo dovolj upošte- vati higiensko-tehnično in zdravstveno varstvo naših delavcev. Veliko časa mine, preden dobimo dovoljenje, da odpremo ambulanto v podjetju, nakupimo varoval- ne obleke itd., čeprav je vse to rujno in koristno za naše podjetje in njegov go- spodarski uspeh.

Podjetje »Radnik«:

ŠIRŠA POOBLASTILA DELAVSKIM SVETOM V OBRATIH

Zastopnik tesarske industrije iz pod- jetja »Jahorina« se zavzema za večja pooblastila delavskim svetom v samo- stojnih obratih. Zastopnik gradbenega podjetja »Radnik« Boro Babunović gre dlje in pravi:

»Ne samo, da so nujni organi delavske- ga samoupravljanja na vsakem samostoj- nem gradbišču, temveč je treba uvesti tudi samostojna računovodstva za te obra- te. Tako se ne bi dogajalo, da bi neren- tabilen obrat živel na račun drugega. Razen tega bi bilo treba končno že izobli- kovati status gradbenega delavca, ker je brez tega gradbeništvo neke vrste med- potna postaja iz kmetijstva v industrijo. Nad 50 odstotkov delavcev zeniške žele- zarne so bili gradbinci, ki so se v iskanju bolj sigurnega položaja glede delovnega razmerja preselili med kovinarje. Nima- mo še izdelanega statusa poslovanja v gradbeništvu in tako pridejo pogosto pre- velike pristojnosti vodij posameznih od-